

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на земеделието и храните
Център за оценка на риска
по хранителната верига

Информация относно мониторинг на остатъци от ветеринарни лекарствени продукти и други субстанции в живи животни и продукти от животински произход за 2022 г.

Европейският орган по безопасност на храните (ЕОБХ) публикува доклад, който обобщава данни от мониторинг, събрани през 2022 г., относно наличието на остатъци от ветеринарни лекарствени продукти (ВЛП) и определени субстанции в живи животни и продукти от животински произход, на държавите членки (ДЧ) на Европейския съюз (ЕС), Исландия и Норвегия. Докладвани са общо **600 320 проби** на Европейската комисия. Те представляват **342 850 целеви проби**, **3 892 съмнителни проби**, докладвани съгласно Директива 96/23/ЕО¹ на Съвета, както и **2 772 проби, събрани при внос** и **250 806 проби, събрани в рамките на програми, разработени съгласно националните законодателства**. Повечето страни изпълняват минималните изисквания за честота на вземане на проби, определени в Директива 96/23/ЕО на Съвета и в Решение 97/747/ЕО² на Комисията. Като цяло процентът на несъответстващите проби³ през 2022 г. (**0,18%**) е сравним с преходните 13 години (0,17%-0,37%).

Резюме

Наличието на неразрешени субстанции, остатъци от ВЛП или химични замърсители в храната представлява рисков фактор за общественото здраве. Законодателната рамка на ЕС определя максимално допустимите граници в храните и мониторингови програми за контрол на наличието на тези вещества в хранителната верига.

¹ Директива 96/23/ЕО на Съвета относно наблюдение на някои вещества и остатъци от тях в определени продукти от животински произход и за отмяна на Директиви 85/358/ЕИО и 86/469/ЕИО и Решения 89/187/ЕИО и 91/664/ЕИО (ОВ L 125, 23.5.1996, р.10-32). Директивата вече не е в сила, отменена е и заместена от Регламент (ЕС) 2017/625 на Европейския парламент и на Съвета относно официалния контрол и другите официални дейности (ОJ L 95, 7.4.2017, р. 1–142). В член 150, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2017/625 се определя преходен период, по силата на който държавите членки се задължават да извършват официалния контрол в съответствие с Директива 96/23/ЕО до 14 декември 2022 г.

² Решение на Комисията 97/474 от 27 октомври 1997 година за определяне на равнищата и честотата на вземане на проби, предвидени от Директива 96/23/ЕО на Съвета относно наблюдение на някои вещества и остатъци от тях в определени продукти от животински произход (ОВ L 303, 6.11.1997г., стр. 12–15). Решението е било в сила по време на събиране на данните. Отменено е с Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1646 на Комисията от 23 септември 2022 година относно единната практическа уредба за извършването на официален контрол по отношение на употребата на фармакологичноактивни субстанции, разрешени като ветеринарни лекарствени продукти или като фуражни добавки, и на забранени или неразрешени фармакологичноактивни субстанции и остатъци от тях, относно конкретното съдържание на многогодишните национални планове за контрол и конкретната уредба за тяхното изготвяне, ОВ L 248, 26.9.2022г., стр. 32–45.

³ Несъответстваща проба е тази, която е била анализирана за наличието на едно или повече вещества и не е отговаря на законовите разпоредби за поне едно вещество. По този начин пробата може да бъде несъответстваща на изискванията за едно или повече вещества.

□ Amber □ Green ☒ White

1618, гр. София, бул. "Цар Борис III" № 136; тел. +359 2 427 30 56
<https://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg

- Регламент (ЕС) № 37/2010⁴ установява максимално допустими количества на остатъчни вещества от ВЛП в животни, отглеждани за производство на храни и в животински продукти.
- Регламент (ЕО) № 1881/2006⁵ на Комисията определя максималните нива за наличие на определени замърсители в животински продукти.
- Директива 96/23/ЕО на Съвета определя мерки за наблюдение на определени вещества и остатъци от тях, главно ветеринарни лекарствени продукти, в живи животни и животински продукти.
- Решение 97/747/ЕО на Комисията определя нивата и честотата на вземане на проби от определени животински продукти.

Съгласно член 31 от Регламент ЕО 178/2002⁶, Европейската комисия изисква съдействие от ЕОБХ за събирането на данни от ДЧ, Исландия и Норвегия в съответствие с Директива 96/23/ЕО. Анализът на данните, представен в доклада, е фокусиран върху целевите проби, докладвани съгласно Директива 96/23/ЕО на Съвета. Пробите, събрани чрез други стратегии за вземане на проби (съмнителни, вносни или „други“) не следват разработен план за мониторинг; следователно резултатите от тези проби са докладвани отделно от резултатите за целевите проби. Повечето страни изпълняват изискванията за честота на вземане на проби, определени в Директива 96/23/ЕО на Съвета и в Решение 97/747/ЕО на Комисията.

Като цяло, през 2022 г. от 342 850 целеви проби, има 919 (0,27%) несъответстващи проби, които са сравними с предходните 5 години (0,24%-0,35%). В сравнение с резултатите от 2017, 2018, 2019, 2020 и 2021 г., през 2022 г. несъответстващите резултати⁷ са по-малко за антиуреидни вещества (А2), докато за стероиди (А3) и лактони и резорцинова киселина (А4) са повече в сравнение с 2020 г. и 2021 г., но по-малко в сравнение с предходните години. Честотата на несъответстващи резултати за бета-агонисти (А5) е по-висока в сравнение с всички предходни години и в съответствие с тази от 2017 г. За забранени субстанции (А6)⁸ през 2022 г. несъответстващите резултати са по-малко в сравнение с 2021 г., но повече от тези през 2020 г. Намалване на несъответствията, в сравнение с всички предходни години, се отбелязва за антихелминтни (В2а), докато обратна тенденция се установява за успокоителни средства (В2d) и „други“ (В3f). В сравнение с 2021 г., за антибактериални вещества, включително сулфонамиди, квинолони (хинолони) (В1) и „други фармакологичноактивни субстанции“ (В2f) честотата на несъответствие се запазва, докато за антикоксидийни, включително нитроимидазоли (В2b), карбамати и пиретроиди (В2с), органохлорни съединения, включително полихлорирани бифенили (PCBs) (В3а), химични елементи (В3с), микотоксини (В3d) и багрила (В3е), честотата на несъответствие е по-висока. И накрая,

⁴ Регламент (ЕС) № 37/2010 на Комисията от 22 декември 2009 година относно фармакологичноактивните субстанции и тяхната класификация по отношение на максимално допустимите стойности на остатъчните количества в храните от животински произход *OB L 15, 20.1.2010г., стр. 1—72.*

⁵ Регламент (ЕО) № 1881/2006 на Комисията от 19 декември 2006 година за определяне на максимално допустимите количества на някои замърсители в храните *OB L 364, 20.12.2006г., стр. 5—24 (ES, CS, DA, DE, ET, EL, EN, FR, IT, LV, LT, HU, NL, PL, PT, SK, SL, FI, SV) OB L 314M, 1.12.2007г., стр. 558—577 (MT).*

⁶ Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните *OB L 31, 1.2.2002г., стр. 1—24 (ES, DA, DE, EL, EN, FR, IT, NL, PT, FI, SV).*

⁷ "несъответстващ" е терминът за аналитични резултати, които надвишават разрешените граници (в предходни доклади наричани „положителни“) от влизането в сила на Решение 2002/657/ЕО. Резултатът от анализа се счита за несъответстващ, ако е превишена граничната стойност на потвърдителния метод за анализа.

⁸ Съединения, включени в таблица 2 на приложението към Регламент (ЕС) № 37/2010.

намаление на несъответствията в сравнение с 2021 г. е установено за нестероидните противовъзпалителни лекарствени продукти (B2e) и органофосфорните съединения (B3b).

Въведение

Директива 96/23/ЕО на Съвета изисква от ДЧ да прилагат национален план за мониторинг на остатъчните вещества за специфични групи остатъчни вещества, посочени в нейните приложения I и II, в съответствие със стратегията и честотата на вземане на проби, определени в приложения III и IV. Държавите членки трябва да предоставят своите данни от мониторинга и произтичащите от тях мерки за контрол не по-късно от 31 март на следващата година. От 2018 г. тези данни се събират от ЕОБХ. Държавите членки трябва да публикуват резултатите от изпълнението на своите планове.

Комисията има задължение да предоставя на обществеността годишен доклад за резултатите от официалния контрол в ДЧ.

Европейският орган по безопасност на храните разработва система за събиране на данни, позволяваща директно подаване на данни от ДЧ. Тази система за събиране на данни:

- събира информация за всички проби, анализирани в рамките на мониторинга на остатъчните вещества и проучва възможността за разширяването му до всички анализи, засягащи остатъчните вещества от ветеринарни лекарствени продукти;
- позволява на ДЧ да предоставят информация за последващи действия, пряко свързани с несъответстващите резултати;
- позволява диференциран достъп до данните за службите на Комисията и ДЧ.

Системата за събиране на данни трябва да позволява най-малко извлечането на:

- доклади за изпълнение на плана за мониторинг на остатъчните вещества. Всяка държава членка може да извлече доклад, съдържащ само нейните съответни национални данни. Структурата на доклада се съгласува с ДЧ и службите на Комисията;
- годишна компилация⁹ на данните от мониторинга на всички ДЧ. Европейският орган по безопасност на храните ежегодно извлича такава компилация, съдържаща данни, предоставени от ДЧ за последната година и използва текущия формат и ниво на детайлност като основа за бъдещи компилации;
- обобщен преглед на последващите действия, предприети от ДЧ при несъответстващи резултати. Службите на Комисията са единствената страна, която може да извлича такива данни за всички държави членки. Държавите членки могат да извличат съответните си собствени данни. Структурата на този преглед се съгласува със службите на Комисията.

Европейският орган по безопасност на храните събира коментари от Комисията и ДЧ, и изпраща на службите на Комисията окончателната годишна компилация, като взема предвид получените коментари.

Директива 96/23/ЕО определя нивата и честотата на вземане на проби от говеда, свине, овце и кози, еднокопитни животни, домашни птици и аквакултури, както и групите вещества,

⁹ Компилирам – събирам факти, данни, съставям <https://shortly.bg/a99fC>

които трябва да бъдат наблюдавани за всеки продукт от животински произход. Решение 97/747/ЕСЗ на Комисията определя правилата за нивата и честотата на вземане на проби от мляко, яйца, пчелен мед, заешко месо и дивеч.

Националните планове за контрол на остатъчните вещества трябва да бъдат насочени към отчитане на следните минимални критерии: вид, пол, възраст, система за угодяване на животните, цялата налична основна информация и всички доказателства за неправилна употреба или злоупотреба със субстанции. Освен това, подозрителни проби може също да бъдат взети като част от контрола на остатъчните вещества.

Изискванията за аналитичните методи, които трябва да се прилагат при изпитването на официални проби и общите критерии за тълкуване на аналитичните резултати са определени в Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/808¹⁰ за прилагане на Директива 96/23/ЕО.

Анализът на данните в настоящия доклад е фокусиран главно върху данните, предоставени съгласно Директива 96/23/ЕО и има за цел да предостави преглед на:

- производствен обем и брой проби, събрани във всяка ДЧ на ЕС, Исландия и Норвегия. Тези данни се използват, за да се провери дали страните са изпълнили минималните изисквания за честота на вземане на проби, както е посочено в Директива 96/23/ЕО и Решение 97/747/ЕО на Комисията.
- брой анализирани проби за всеки вид животни или продукти от животински произход, за групи и подгрупи субстанции, както е определено в приложение I към Директива 96/23/ЕО;
- обобщение на несъответстващите резултати по видове животни, хранителни продукти и групи субстанции;
- идентифициране на основните субстанции, допринасящи за несъответстващи резултати в рамките на групата;
- цялостно разпределение на несъответстващите проби в групите субстанции.

Докладваните данни се обобщават, като се отчита броя на взетите проби (анализирани проби), броя проби, при които един или повече резултати са несъответстващи (несъответстващи проби) и броя на несъответстващите резултати (несъответстващи резултати) според докладващата държава, категория животни/продукт, остатъчен маркер и група субстанция. Тъй като повече от един резултат може да бъде несъответстващ в една проба, сборът на несъответстващите резултати може да е по-висок от сбора на несъответстващите проби.

Резултати

Цялостна оценка

От общия брой целеви проби, **54,85%** са анализирани за субстанции с анаболен ефект и неразрешени субстанции (група А) и **66,73%** за ветеринарни лекарствени продукти и замърсители от околната среда (група В). От **342 850** целеви проби, **919** са несъответстващи (**0,27%**) (**1368** несъответстващи резултата на ниво на определяне на

¹⁰ Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/808 на Комисията от 22 март 2021 година относно изпълнението на аналитични методи за остатъци от фармакологичноактивни субстанции, използвани при животни, отглеждани за производство на храни, и относно тълкуването на резултати, както и относно методите, които трябва да се използват за вземане на проби, и за отмяна на решения 2002/657/ЕО и 98/179/ЕО *ОВ L 180, 21.5.2021г., стр. 84—109.*

остатъци residue definition level). Процентът на несъответстващи проби, изчислен от общия брой проби, анализирани за вещества в тази категория, е: 0,1% за субстанции с анаболен ефект и неразрешени субстанции (А), 0,14% за антибактериални вещества, включително сулфонамиди, квинолони (В1), 0,13% за „други ветеринарни лекарствени продукти“ (В2) и 0,89% за „други субстанции и замърсители на околната среда“ (В3). По-широк доверителен интервал, който показва по-голяма несигурност на изчисленото съотношение, се наблюдава за резултатите за остатъци от група В3, по-специално за багрила (В3е), последвани от химични елементи (В3с).

Фигура 1. Процент на отчетените несъответстващи проби спрямо общия брой анализирани целеви проби за съответната група през 2017 - 2022 г.

Година	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Група субстанции						
Общо	0,35	0,30	0,32	0,27	0,24	0,27
Група А Субстанции с анаболен ефект и неразрешени субстанции	0,11	0,13	0,17	0,06	0,07	0,10
Група А1 Стилбени, производни на стилбени, техните соли и естери	0	0	0	0	0	0
Група А2 Антитиреоидни вещества	0,42	0,51	0,58	0,34	0,31	0,20
Група А3 Стероиди	0,32	0,36	0,55	0,15	0,16	0,31
Група А4 Лактони и резорцинова киселина, включително зеранол	0,17	0,15	0,11	0,04	0,05	0,09
Група А5 Бета антагонисти	0,02	0,01	0,00	0,00	0,01	0,02

Година	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Група субстанции						
Група А6 Съединения, включени в таблица 2 на приложението към Регламент (ЕС) № 37/2010	0,03	0,03	0,01	0,02	0,03	0,02
Група В Ветеринарни лекарствени продукти и замърсители на околната среда	0,45	0,34	0,35	0,35	0,31	0,32
Група В1 Антибактериални вещества, включително сулфонамиди, квинолони	0,26	0,17	0,14	0,14	0,14	0,14
Група В2 Други ветеринарни лекарствени продукти	0,16	0,14	0,10	0,10	0,13	0,13
Група В2а Антихелминтни	0,17	0,13	0,11	0,05	0,05	0,04
Група В2б Антикоксидийни, включително нитроимидазоли	0,15	0,16	0,05	0,07	0,11	0,14
В2с Карбамати и пиретроиди	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00	0,01
В2д Успокоителни средства (седативи)	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
В2е Нестероидни противовъзпалителни лекарствени продукти	0,27	0,19	0,19	0,23	0,25	0,19
В2ф Други фармакологичноактивни субстанции	0,10	0,06	0,06	0,07	0,09	0,09
В3 Други субстанции и замърсители на околната среда	1,47	1,06	1,27	1,18	0,85	0,89
В3а Органохлорни съединения, включително РСbс	0,22	0,16	0,17	0,10	0,13	0,18
В3б Органофосфорни съединения	0,01	0,03	0,02	0,01	0,02	0,01
В3с Химични елементи	4,69	3,24	4,21	3,71	2,59	2,74
В3д Микотоксини	0,38	0,15	0,13	0,14	0,19	0,34
В3е Багрила	1,75	1,23	1,08	0,61	0,34	1,15
В3ф Други	0,11	0,17	0,18	0,04	0,53	0,57

Това е шестата година, в която данните от мониторинга се докладват на ЕОБХ и се извършват сравнения между резултатите (Фигура 1) от 2017, 2018, 2019, 2020, 2021 и 2022 г. Подобни сравнения с тези, преди 2017 г. не са правени поради разлики в методите на отчитане и изчисляване. **Като цяло, процентът на несъответстващите проби през 2022 г. (0,18%)** е сравним с предходните 13 години (0,17%-0,37%). Наблюдава се спад при броя на докладваните проби, 600 320 през 2022 г. спрямо 621 205 през 2021 г. При **целевите проби** през 2022 г. процентът на несъответстващите (0,27%) също е сравним с този през предходните 5 години (0,24%-0,35%). В сравнение с резултатите от 2017 г., 2018 г., 2019 г., 2020 г. и 2021 г., през 2022 г. честотата на несъответстващите резултати е намаляла за антиуреидните вещества (А2), докато за стероидите (А3) и лактони и резорцинова киселина, включително зеранол (А4) честотата на несъответстващите резултати е по-висока, отколкото през 2020 г. и 2021 г., но по-ниска в сравнение с предходните години. Честотата на несъответстващите резултати за бета-

агонисти (A5) е по-висока в сравнение с всички предходни години и съответства на тази през 2017 г. За забранени субстанции (A6), в сравнение с 2021 г., честотата на несъответствията през 2022 г. е по-ниска, макар и в съответствие с тази от 2020 г. Намаление в сравнение с всички предходни години е отбелязано при антихелминтни (B2a), докато при успокоителни средства (B2d) и „други“ (B3f) е установена противоположна тенденция. В сравнение с 2021 г. при антибактериални вещества, включително сулфонамиди, квинолони (B1) и „други фармакологичноактивни субстанции“ (B2f) честотата на несъответствие е стабилна, докато при антикоксидийни, включително нитроимидазоли (B2b), карбамати и пиретроиди (B2c), органохлорни съединения, включително PCBs (B3a), химични елементи (B3c), микотоксини (B3d) и багрила (B3e) честотата на несъответствие е по-висока. И накрая, намаление в сравнение с 2021 г. е установено за нестероидни противовъзпалителни лекарствени продукти (B2e) и органофосфорни съединения (B3b).

В допълнение към целевите проби, събрани в съответствие със спецификацията на националните планове за контрол на остатъчните вещества през 2022 г., са докладвани резултати от проби, събрани чрез стратегии за вземане на проби, различни от целевите. Съгласно Директива 96/23/ЕО, в случай на нарушения на максимално допустимите граници на остатъчни вещества, при пускане на пазара на животни или животински продукти, компетентните органи трябва да извършат засилени проверки на животните и продуктите от въпросните стопанства и/или предприятия. Също така, в случай на притежание или наличие на забранени субстанции, където и да е по време на производството, съхранението, разпространението или продажбата по веригата за производство на храни и фуражи, или в случай на подозрение или доказателство за незаконно третиране или неспазване на карентния срок за разрешен лекарствен ветеринарен продукт, компетентните органи трябва да приложат специални мерки, включително повторно вземане на проби в съответното стопанство или предприятие. Тези проби не са представителни за оценката на състоянието на остатъчните вещества в докладващите държави и затова се докладват отделно в базата данни за остатъчните вещества като „подозрителни проби“, част от последващите мерки, предприети в случай на нарушения.

През 2022 г. са докладвани **3892 подозрителни проби**, от които **111 (0,03%) са несъответстващи**. Трябва да се отбележи, че броят на несъответстващите резултати, докладвани от подозрителни проби, не отразява точно ситуацията с остатъчните вещества в дадена държава. Подозрителните проби се вземат предвид главно като последващи действия при несъответствие на целевите проби или като доказателство за притежание и употреба на забранени субстанции. Процедурата за вземане на проби, прилагана в случай на подозрение, може да е различна в различните държави.

Освен данните, подадени в съответствие с националния план за контрол на остатъчните вещества, се докладват и определен брой резултати от **проби, проверени при внос**. Тъй като контролът на пробите при внос е свързан с мониторинга на трети страни, с цел опазване на общественото здраве в ЕС, тези резултати се докладват на Европейската комисия, като се използват инструментите - Търговски контрол и експертна система (Trade Control and Expert System TRACES) и Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (Rapid Alert System for Food and Feed RASFF). Поради това, тези данни може да не са представителни за цялостното състояние на контрола върху остатъците при внос.

Общо 250 806 проби са събрани в рамките на други програми за мониторинг, разработени съгласно националните законодателства.

Заклучения

- През 2022 г., в рамките на мониторинга на остатъчните вещества, ДЧ на ЕС, Исландия и Норвегия докладват резултатите от 600 320 проби.
- Съгласно Директива 96/23/ЕО на Съвета, през 2022 г. са докладвани общо 342 850 целеви проби, 3892 подозрителни проби, 250 806 проби, събрани в рамките на други програми, разработени съгласно националните законодателства и 2772 проби, проверени при внос.
- По-голямата част от страните изпълняват изискванията за честота на вземане на проби, определени в Директива 96/23/ЕО на Съвета и в Решение 97/747/ЕО на Комисията.
- През 2022 г. има **0,27% несъответстващи проби от 342 850 целеви проби.**
- Не са докладвани несъответстващи целеви проби за стилбени и производни на стилбени, техните соли и естери (A1) при нито една от изследваните групи животни.
- За антиуреидни вещества (A2) има 0,2% несъответстващи целеви проби за тиюрацил (n=21) и 6-метил-2-тиоурацил (n=2).
- В група стероиди (A3), 0,31% от целевите проби не отговарят на изискванията; несъответстващи проби са открити при говеда (0,28%), свине (0,22%), домашни птици (0,40%) и овце и кози (2,32%).
- В група лактони и резорцинова киселина (A4), 0,09% от целевите проби не отговарят на изискванията; несъответстващи проби са открити при говеда (0,14%), коне (0,82%) и свине (0,07%).
- За бета-агонисти (A5) има докладвани шест несъответстващи целеви проби, три за кленбутерол и салбутамол и две за рактопамин, всички открити при говеда.
- Забранени вещества (A6) са открити в 0,02% от целевите проби. Идентифицираните вещества са хлорамфеникол (n = 8), семикарбазид (n = 8), метронидазол (n = 2), фуралтадон (n = 2) и нитрофуразон (n = 1).
- По отношение на антибактериални вещества, включително сулфонамиди, квинолони (B1), 0,14% от целевите проби, анализирани съгласно мониторинга на Директива 96/23/ЕО, не отговарят на изискванията. Най-висока честота на несъответстващи проби за субстанции от група B1 е установена при пчелен мед (1,44%).
- В група B2 (други ветеринарни лекарствени продукти) най-висок дял на несъответстващи целеви проби имат нестероидните противовъзпалителни лекарствени продукти (B2e) (0,19%). Докладвани са несъответстващи проби за субстанции от група B2e при: говеда (0,30%), коне (1,15%), свине (0,05%), овце и кози (0,17%) и мляко (0,33%).
- Случаи на несъответстващи целеви проби за антихелминтни (B2a) са докладвани при говеда (0,04%), свине (0,03%), овце и кози (0,20%) и мляко (0,06%).
- За антикоксидийни, включително нитроимидазоли (B2b), 0,14% от анализираните целеви проби са несъответстващи и са докладвани при: прасета (0,04%), домашни птици (0,12%), заешко месо (1,90%) и яйца (0,49%).
- Докладвани са: една несъответстваща целева проба за карбамати и пиретроиди (B2c) при домашни птици (0,04%) и две несъответстващи проби за успокоителни средства (B2d) при говеда (0,06%) и дивеч, отглеждан във ферми (11,11%).

- За „други фармакологичноактивни субстанции“ (B2f) са отчетени несъответстващи целеви проби при говеда (0,19%), свине (0,02%), овце и кози (0,12%) и мляко (0,05%).
- В група B3 (други субстанции и замърсители на околната среда) „химичните елементи“ (B3c) са с най-висок общ процент на несъответстващи целеви проби (2,74%), като най-често идентифицирани са кадмий, мед, олово, общ живак и цинк.
- Докладвани са несъответстващи целеви проби за органохлорни съединения, включително PCBs (B3a) и органофосфорни съединения (B3b) - 0,18% и 0,01%, съответно.
- За микотоксини (B3d) са докладвани несъответстващи целеви проби за говеда (0,50%), коне (1,49%), мляко (0,54%), свине (0,23%) и домашни птици (0,06%), като са идентифицирани зеараленон, афлатоксин M1, охратоксин A, афлатоксин (сума от B1, B2, G1, G2) и афлатоксин B1.
- За багрила (B3e) са докладвани несъответстващи целеви проби за аквакултури (1,15%). Намерени са следните субстанции смеси от: малахитово зелено и левкомалахитово зелено, брилянтно зелено и левкобрилянтно зелено и кристално виолетово и левкокристално виолетово.
- За „други“ (B3f) са отчетени несъответстващи целеви проби при аквакултури (0,21%), говеда (1,51%), дивеч (20,00%), домашни птици (0,30%), овце и кози (0,48%) и пчелен мед (1,94%). Идентифицираните вещества са медни и живачни съединения, серен диоксид и ацетамиприд.
- Като цяло, процентът на несъответстващите проби през 2022 г. (0,18%, като се има предвид всяка стратегия за вземане на проби) за всички стратегии за вземане на проби, е сравним с предходните 13 години (0,17%-0,37%). Същият общ модел се наблюдава за целевите проби през 2022 г. (0,27%) в сравнение с предходните 5 години (0,24%-0,35%).
- В сравнение с резултатите от 2017 г. до 2021 г., през 2022 г. честотата на несъответстващите целеви резултати е намалена за антиуреолни вещества (A2), докато за стероиди (A3) и лактони и резорциновата киселина, включително зеранол (A4) честотата на несъответстващите резултати е по-висока отколкото през 2020 г. и 2021 г., но по-ниска в сравнение с предходните години.
- Честотата на несъответстващи резултати за бета-агонисти (A5) е по-висока в сравнение с всички предходни години и в съответствие с тази от 2017 г. За забранени субстанции (A6), в сравнение с 2021 г., честотата на несъответствие през 2022 г. е по-ниска, макар и в съответствие с тази от 2020 г.
- Намаления са отбелязани при целевите проби, в сравнение с всички предходни години, за антихелминтни (B2a), докато е открита обратна тенденция за успокоителни средства (B2d) и „други“ (B3f).
- В сравнение с 2021 г. за антибактериални вещества, включително сулфонамиди, квинолони (B1) и „други фармакологичноактивни субстанции“ (B2f) честотата на несъответствие при целевите проби е стабилна, докато за антикоксидийни, включително нитроимидазоли (B2b), карбамати и пиретроиди (B2c), органохлорни съединения, включително PCBs (B3a), химични елементи (B3c), микотоксини (B3d) и багрила (B3e), честотата на несъответствие е по-висока. И накрая, намаление в

сравнение с 2021 г. е установено за нестероидни противовъзпалителни лекарствени продукти (B2e) и органофосфорни съединения (B3b).

Резултати за България

- За периода на мониторинга, България е докладвала следните несъответствия:
- По отношение на антибактериални вещества, включително сулфонамиди и квинолони (B1), за съдържание на комбинация от енрофлоксацин и ципрофлоксацин, са анализирани: една целева проба яйца - несъответстващ резултат (100%) и 28 целеви проби пчелен мед - 1 несъответстващ резултат (3.57%).
- По отношение на микотоксини (B3d), 27 целеви проби мляко показват 2 несъответстващи резултата (7.41%) и 3 подозрителни проби - 1 несъответстващ резултат (33,33%) за съдържание на Афлатоксин М1.
- За багрила (B3e), от 10 целеви проби аквакултури, има 1 несъответстващ резултат (10%) за сума от съдържанието на малахитово зелено и левкомалахитово зелено.

Източник:

European Food Safety Authority Stefania Salvatore and Marta Vericat Ferre Report for 2022 on the results from the monitoring of veterinary medicinal product residues and other substances in live animals and animal products Technical Report doi: 10.2903/sp.efsa.2024.EN-8669

Пълният текст на доклада е достъпен на английски език на следния адрес:

<https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/sp.efsa.2024.EN-8669>

Други актуални информации и научни становища в областта на оценката на риска по цялата хранителна верига могат да бъдат намерени на интернет страницата на ЦОПХВ: – <https://corhv.government.bg/>

Изготвил: д-р Виктория Монева,
старши експерт, дирекция ОРХВ, ЦОПХВ, Дата: 22.03.2024 г.